

UČITELJSKI TOVARIS

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

lzhaja vsak četrtak. Na-
ročnina znaša za neorga-
nizirane 60 Din, za inozem-
80 Din. Posamezna šte-
1:50 Din. Članstvo „Pov-
UJU – Ljubljana“ ima s čla-
narino že plačano naročni-
no za list. Za oglašje in re-
klamne novice vseh vrst je
plačati po Din 2:50 od petit
vrste. Inseratni davek po-
sebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

novi smeri dati narodu! Od teh narodnih delavcev se bomo vedno učili, se jih s hvaležnostjo spominjali!

morda iz kakih načelnih pomislekov, ampak radi ekonomske uporabe stanovskih sil.

Kdor ne gleda na življenje in naše kulturne probleme zgolj s predsojdi političnega strankarja, kdor ima le malo smisla za živa dejstva v našem nacionalnem življenju, bo videl vse polno nujnih in važnih nalog za skupno kulturno udejstvovanje vsega učiteljstva.

V tem se razločuje pravi dosledni nacionalist od tesnega političnega strankarja, da polaga ves poudarek na one ideje iz stremeljenja, ki narod duhovno zedinjujejo, vse njegove sile usmerjajo na en skupen cilj in ga usposabljaajo za reševanje velikih njegovih življenjskih nalog. On se dosledno bori proti vsem destruktivnim silam, ki narod duhovno razdvajajo in odklanjajo vsa kulturnobojna gesla, ki izigravajo en svetovni nazor proti drugemu ter narod demoralizirajo in odvajajo od pozitivne nacionalne smeri.

Frazerji so zato in lažinacionalisti oni, ki bi nas radi prepričali, da je ločitev duhov po kulturno-političnih načelih za organizirano učiteljstvo neka nujnost in da o kulturnih pogledih ni mogoče ustvariti skupnega programa in udejstvovanja.

Zelo značilno dejstvo je, da baš v oni učiteljski organizaciji, ki je strogo kulturna in se bavi izključno z vzgojnim ter šolskim problemom, ni prišlo do danes do nikakih nesoglasij in idejnih borb in nihče ni čutil potrebe zanesti vanjo kakih kulturnobojnih problemov in sporov, t. j. naša »Slovenska Šolska Matica«. Pač pa čutili nekateri potrebo vzdržati in zanesti take boje v stanovsko organizacijo. Brez dvoma je pri prvi veliko težje hoditi ono pot in izvajati načela, ki ne zadevajo na odpor pri enem delu članstva, kot v stanovski organizaciji. Imamo pa pri nas tudi še druge institucije in organizacije, ki vršijo gotovo nacionalno kulturno misijo in so skupna last vseh Slovencev, ne da bi se kdo nad tem dejstvom spottikal.

Radi naši »kulturoborci« zagovarjajo staro smer v stanovski organizaciji s tem, da se sklicujejo na kulturno in nacionalno delo, ki ga je slovensko učitelstvo v preteklosti izvršilo. Tu je treba nekaj ugotoviti!

Pozitivno nacionalno in kulturno delo, ki ga je slovensko učiteljstvo v preteklosti izvršilo, ni zaslug strankarsko-politične smeri in vzgoje v stanovski organizaciji, ampak je sad nacionalnega idealizma slovenskega učiteljstva, ki se je kljub nacionalno razkrajajočim političnim geslom uveljavljal v narodu in organizaciji. Niso oni tovarši nositelji najlepših stanovskih tradicij, ki so stali v ospredju političnih bojov, ampak oni tihi, skromni, požrtvovalni delavci med narodom, ki so si s svojim požrtvovalnim delom na vzgojnem, kulturnem in gospodarskem polju ustvarili trajen spomenik med narodom, so ustvarili učiteljstvu oni ugled, kar ga danes med narodom uživa in reševali našo nacionalno čast. Ti so nam danes še vzor in takih učiteljev hočemo z

**Prodiranje smisla za moderna reformna šolska
stremjenja med članstvom UJU.**

Opažam, da se zanimanje za moderne pojave v šolstvu v učiteljskih društvih UJU na Gorenjskem, ki sta prišli zadnji čas v prave roke, izdatno dviga.

V ta namen sem imel tudi jaz dne 9. t. m. na Jesenicah demonstracijo z otroci, pri kateri je bilo navzočih okrog 130 tovarišic(šev).

Kljub nekaterim gorečim zagovornikom novega poučevanja, je vendar nekaj tovarišev, ki so precej skeptični, kar je naravno, saj je utemeljeno to v zakonu vztrajnosti. Tudi jaz sem sprva, ko sem se seznanjal z novim učnim postopkom, v Nemčiji, Avstriji, Švici in Franciji, zmajeval z glavo. Kasneje sem se poglobil, preizkušal, študiral in naposled sem se prepričal, da se mora naša šola reformirati. Po isti poti gredo vsi oni, ki so sklenili, da se posvetijo moderni šoli. Nekaterniki so pri meni prvič videli, kako se reši novo poučevanje. Gotovo je, da se isti niso mogli takoj poglobiti v delo, ker sem obravnaval preveč predmetov v prekratnem času in je bilo okoli učencev zbranih tudi preveč gledalcev. Zato so nekateri ob tej priliki komaj izluščili nekaj pojmov.

Do poglabitve pa je še dolga pot. Treba je veliko premišljevanja in preizkušeni

novi smeri dati narodu! Od teh narodnih delavcev se bomo vedno učili, se jih s hvaležnostjo spominjali!

Nasprotno pa nam nihče ne vzame prepričanja, da je tisto plehko svobodomiselnostvo in naprednjakarstvo, ki je bilo prej le geslo organizacije in ki je učitelstvo naravnost odvajalo od resnega kulturnega in nacionalnega dela, našemu stanu silno škodilo, ga odtujevalo narodu in povzročilo, da smo neizmerno veliko svojih sil zapravljali v brezplodnem boju.

Kulturno poslanstvo učiteljstva.

(Govor na zborovanju učiteljskega društva za Maribor dne 11. maja 1927 v narodnih
Rušah pri Mariboru.)

(Dalie.)

Delo v prosvetnih društvih.

Vprašanje je zadnji čas na dnevnem redu, ali naj naša organizacija vnese v svoj program, ali naj se morda osnuje kakšna nova učiteljska organizacija, ki bi povdarjala, da dela za narodno in državno edinstvo? Jaz nisem ne za prvo in ne za drugo in proti obojemu iz enostavnega razloga, ker narodno prosvetno delo se mora vršiti med narodom, kjer poedini učitelj živi in deluje, ne pa tedaj in v onih središčih, kjer se učiteljstvo zbira, da razpravlja o svojih stanovsko političnih vprašanjih. Toričše za narodno prosvetno delo so podeželska prosvetna društva s svojimi programi in učitelji, ki svoj narod ljubi, tudi danes ne bo obračal hrbta društvom, ki si jih je za svoj kulturni napredek ustanovil narod s pomočjo učiteljev naših prednikov, ampak se bo z ljubeznijo posvečal društvenemu življenju v krajih, kjer je že društvo, v krajih kjer ga še ni, pa bo poizkušal primerno društvo ustanoviti. V podeželskih društvih vzgaja učitelj narodno zavest s pesmijo, knjigo, godbo, predavanji in gledališkimi igrami. V podeželskih društvih pomaga svojemu narodu do kulturnega in gospodarskega napredka. Tu je mesto, kjer narodno zavodni učitelj z živo besedo utrjuje duhovne vezi med brati Slovenci, Hrvati in Srbi, kjer uči spoznavati našo novo ustanovljeno nacionalno državo, kjer seznanja ljudstvo z državnim gospodarstvom, zakonodajo, mednarodnimi odnošaji in drugimi socialnimi vprašanji.

V podeželskih društvih bo nar. zavedni učitelj opozarjal na skupni smoter, ki ga ima vse kulturno življenje. Vse premalo se še povdarja v naših društvih skupni smoter; društva se po večini zadovolje, da dosežejo krajevni uspeh, nekaj društveni egoizem se še vedno preočito kaže po naših društvih. Učitelj, ki vodi prosvetno delo, pa prav lahko kaže pri vsaki prireditvi, pri vsakem društvenem nastopu na skupni smoter, ki je: Vzgojiti naše ljudstvo v iskreni srčni kulturi, vzbuditi v njem zavest slovenstva, jugoslovenstva, vseslovenstva, dvigniti ga do pravega pojmovanja človečanstva. Le zavest skupnosti, skupnega dela, skupnih žrtev, skupnega

Pri tem je trpela prava nacionalna vzgoja naroda in trpel je silno tudi ugled učiteljstva med narodom.

Mnogo, mnogo truda in dela bo treba, da popravimo, kar smo v preteklosti zagrešili in da si učiteljstvo s požrtvovalnim delom ustvari med narodom ono pozicijo, ki mu gre po njegovem kulturnem poslanstvu. Najprej pa je treba, da obračunamo s frazami in gesli, ki nam zastirajo pogled na velika življenjska vprašanja naroda.

stremljenja bo dvigala vsa društva in privlečla do skupnosti cilja. Treba je zavest skupnosti razviti tako, da se bodo društva zavedala, da pomeni uspeh kateregakoli društva, uspeh vseh društev in da je neuspeh poedinega, neuspeh vseh društev. Edino taka zavest skupnosti nas more privesti do največjih uspehov. Učitelj, narodno-prosvetni delavec bo moral torej iskati stikov med poedinimi društvi in pomagati zvežam kulturnih društev pri skupnih društvenih prireditvah.

Toliko o kulturnem delu učiteljstva v društvih. Ali naj vrše to delo vsi učitelji, ali le nekateri in kateri? Na to vprašanje si mora odgovoriti vsak sam. Treba je kakor za vsako tudi za to delo sposobnosti in volje. Pred vsem pa zavesti, da poedinec ne pomeni mnogo, da smo na zunaj vsi skupaj le enota, vsi vkup kot člani istega naroda in da naš narod vsled svoje maloštevilnosti težko pogreša tvornih sil svojih sinov in hčera.

Delo v pedagoških krožkih.

Tovarišice in tovariši, pa bo rekel kdo, saj je učiteljeva naloga predvsem v šoli, govorimo raje o pedagoških nalogah učiteljstva in kakšno stališče je zavzelo napram njim sindikalno Udruženje?

Po pravilih mora Udruženje skrbeti za povzdigo šolstva po priznanih, sodbnih in pedagoških načelih. Udruženje — to smo mi, mi vsi moramo torej skrbeti za povzdigo šolstva, kajti vodstvo Udruženja lahko le predloži na pristojnih mestih predloge, ki jih izdela učiteljstvo. Kdaj in o kakih prilikah pa naj učiteljstvo izdela predloge za izboljšanje šolstva in na kakšni osnovi?

Učiteljstvo se je v ta namen pričelo organizirati v pedagoških krožkih. Ideja pedagoških krožkov je lepa, dobra in potrebna. V teh krožkih učiteljstvo razpravlja o vseh pedagoških vprašanjih — to je o raznih vzgojnih principih, metodah novih pedagoških pojavih, sploh o vsem pedagoškem delu v šoli, učilnici in delavnici. V pedagoških krožkih se da razpravljati na podlagi raziskovanj v šoli: zakaj tudi dobri vzgojni principi ne dovedejo vselej do zadovoljivih uspehov. Da se boriti proti šablonskemu delu v šoli, to je proti vzgoji

bi me bilo sram, ker bi poslušalci mislili, da ne znam dalje, ter da smo se tako dogovorili. Misli! Misli! sem tudi, da bi bil vesel, da prekinem. Zavedal pa sem se, kaj nja in bil prepričan, da bo moje prednasanje razredu v čast... Sklep. Tovariša ne moremo kaznovati, pač pa mu naročamo, da je v dalje previdnejši pred javnostjo itd. — Da, življenje je v šoli in za življenje se deluje v šoli. Marsičesa se je deca zopet naučila in spoznala, česar bi sicer nikoli ne razumela. In, ali učiteljeva avtoriteta kaj trpi? Prav nič, učenci vse sami vodijo in njih volja k dobremu izhaja iz njih hotenja samega. Učitelja kot voditelja pa se tem trdnje oklenijo in spoštujejo. Zato je razumljivo, da se v šoli odrasla mladina zelo rada vrača v šolo. Dostikrat potrka kdo in prosi vstopa. Mudi se nekoliko časa v naši sredi, potem pa srečen zopet gre. Ko bodo ti ljudje odrasli, bodo najboljši zagovorniki šole.

Nujno svetujem tovarišem(icam), naj vzamejo v roke »Peg, zbornik« Slov. Šolske Maticе za leto 1926. Tu najdejo razpravo Gustava Šiliha: Mladenška doba. Dvakrat, trikrat je treba razpravo preštudirati, potem pa opazovati dejanja zaupane ti dece. Nov svet se ti odpre in srečen boš v nadaljnjih raziskovanjih. Na strani 158 pa te Anton Osterc pouči, da je po sedanjih raziskovanjih tudi klubovalnost le posledica kake bolezni, ki izgine, ko izgine vzrok. Proč te daš z bojaznijo. To bojazen rajč zamenjajmo s temeljitejsimi psihološkimi študijami, kar bo nam in deci v korist. Tedaj bo vladalo v šoli veselje in ljubezen, ki sta krili k velikim dejanjem.

Leo Pihovec.